

ризується варіантністю, під якою розуміється зміна зовнішньої оболонки фразеологічного виразу, однак їх загальна семантика залишається незмінною: *За теж здурів влюблений дяк. На лихо вдавсь ревнивий, И занудився неборак; Зробився нещасливий...* (Б.-Н.); *Почув богиня сю новину, знов ледве не згубила глузд; Кляла пихату Прозерпину Що стілько навела обуз* (Б.-Н.); *Да враг надав їй злу причину: Взять Гапку, гарную дівчину, У двір до себе із села, Гладку, ручную і смішливу, Що пана з колагу ізвела* (Б.-Н.).

Багатство синонімічних варіантів служить оновленню компонентного складу фразеологічних одиниць, створює образну картину зображуваного.

Я подала один лише із фрагментів аналізу лексичної синонімії, що дозволив помітити структуру синонімічних рядів та основне джерело їх поповнення. Бо й справді, українська літературна мова не переривала своїх зв'язків з живою народною основою від кінця XVIII ст., а художні тексти перших десятиріч XIX ст. відтворили це багатуще джерело, яке живило нову українську літературну мову й відіграло значну роль у формуванні норм української літературної мови.

І.Бондаренко

Транскрипція японської лексики літерами українського алфавіту

Дев'яності роки XX ст. для українсько-японських мовних взаємин стали досить плідними, особливо на тлі повного затишшя, що панувало протягом усього повоєнного періоду. Помітний сплеск зацікавленості у вивченні японської мови в Україні і української в Японії спостерігався відразу ж після проголошення Україною державної незалежності, а це значною мірою сприяло появі в обох країнах цілої низки навчальних посібників, підручників та двомовних словників, кількість та обсяги яких, мабуть, перевищили все, що протягом століття було створено як у самій Україні, так і в Японії. Це перш за все:

1. Підручник з української мови для японців Кадзуо Накая (На-

кай К. Українська мова.-Токіо:Дайгаку шорін,1991.- 213 с.; див. також рецензію на цей підручник: Хіно Т., Бондаренко І. Перший підручник з української мови в Японії//Мовознавство.-1993.-№4.- С.75-76).

2. Навчальний посібник з української літератури Ецуко Фудзії (Т.Шевченко «Вибрані поезії» /Переклад та примітки Фудзії Е.-Токіо:Дайгаку шорін,1993.-232 с.; див. також рецензію: Хіно Т., Бондаренко І. Третя зустріч Шевченка з японцями//Літературна Україна».-1994, 9 травня).

3. Навчальний частотний словник української мови Рюносукє Курода (Курода Р. Частотний словник української мови (1500 слів).-Токіо:Дайгаку шорін,1994.-177 с.).

4. Українсько-японський словник (Бондаренко І., Хіно Т. Українсько-японський словник.- К.:Альтернативи,1997.- 250 с.)

5. Японсько-український словник (Бондаренко І., Хіно Т. Українсько-японський, японсько-український словник. Навчальний словник японських ієрогліфів.-К.: Альтернативи,1998.- 596 с.).

До цього переліку можна додати також значну кількість методичних рекомендацій, надрукованих невеликими тиражами у вищих і середніх учбових закладах Києва, Кіровограда, Львова, Одеси, Харкова, де сьогодні вивчається японська мова.

У зв'язку з тим, що автори практично всіх цих навчальних посібників і словників змушені були транскрибувати японську лексику українськими літерами, з'явилася нагальна потреба якщо не остаточного упорядкування правил цієї транскрипції, то, принаймні, кваліфікованої дискусії на цю тему серед фахівців. Можливе започаткування такої дискусії та оприлюднення деяких власних міркувань з цього приводу і є головною метою автора.

А про те, що сьогодні ця проблема хвилює не лише нас, свідчить досить цікава (але надрукована під дещо «узагальненою», як на наш погляд, назвою) праця М.С.Федоришина «Українська транскрипція японської мови. Методичний посібник з основ японського письма: фонетична транскрипція.-Львів,1994.-27 с.).

Для того, щоб дійсно розробити науково обґрунтовану концепцію саме фонетичної транскрипції японської лексики літерами українського алфавіту, необхідно передусім провести глибокі експери-

ментально-порівняльні дослідження фонематичних і фонетичних систем обох мов. На жаль, подібні дослідження, як нам відомо, ні в Україні, ні в Японії ще не проводились. Наша мета простіша і полягає в тому, щоб запропонувати власну, певною мірою вже запроваджену в лексикографічну практику (або ж у ході наукової дискусії прийняти іншу) практичну транскрипцію японських слів, яка б дозволяла вітчизняним та зарубіжним фахівцям уникати тих розбіжностей, що, безперечно, заважають подальшому розвитку навчальної японістики в Україні і призводять до того, що навіть ім'я автора першого в історії українсько-японських взаємин підручника з української мови для японців Кадзуо Накая різними вченими пишеться по-різному: Кадзуо і Казуо.

Таким чином, мова йде про узагальнення, узгодження і прийняття практичної транскрипції японських слів, яка б у майбутньому використовувалася всіма вітчизняними авторами підручників з японської мови для українців, навчальних посібників, словників тощо і водночас адекватно віддзеркалювала головні фонетичні особливості японської мови. Звичайно, що навіть така «спрощена» транскрипція японської лексики, безумовно, має враховувати специфічні риси як фонетичної, так і фонематичної систем японської мови у їх порівнянні з мовою українською. Саме тому, перш ніж перейти до розгляду конкретних питань практичної транскрипції японських слів (і не маючи можливості щоразу посилатися на чийсь авторитетну думку в цьому відношенні), вважаємо за необхідне хоча б коротко охарактеризувати систему фонем та окреслити деякі фонетичні особливості японської мови.

Традиційно вважається¹, що власне японська фонематична система (тобто без урахування деяких рідкісних фонем, що виділяють-

¹ Серед фахівців, як японських, так і зарубіжних, не існує єдиної думки щодо кількості фонем у японській мові. У науковій літературі з цієї проблематики зустрічаються найрізноманітніші цифри: від 20 [3:3-4] до 55 [2:353]. Більш того, дехто з фонетистів вважає, що фонологія «складових» мов (а саме до таких мов, на їх думку, належить японська мова, яка на відміну від багатьох інших має стабільну структуру складу) повинна базуватися на принципах, відмінних від «нескладових» мов [4].

ся окремими фонетистами виключно на основі аналізу запозичених лексем [1; 2]) складається:

а) з 10 голосних звуків: [a], [a:], [i], [i:], [u], [u:], [e], [e:], [o], [o:];

б) з 32 приголосних: [k], [k:], [kʰ], [kʰ:], [g], [gʰ], [s], [s:], [sʰ(shʰ)], [sʰ:(shʰ:)], [z(j)], [t(ts)(ch)], [t:(ch:)], [d], [n], [n:], [nʰ], [h(f)], [hʰ], [p], [p:], [pʰ] [pʰ:], [b], [bʰ], [m], [m:], [mʰ], [y], [r], [rʰ], [w];

в) з 3 дифтонгів: [ai], [oi], [ui];

г) з 5 дифтонгів з другим назалізованим елементом: [an], [en], [on], [in], [un] (докладніше про це див. [5], [6], [7]).

Як видно з наведеного переліку фонем, в японській мові практично відсутні звуки, вимову яких не можна було б транскрибувати літерами українського алфавіту. Для подовжених голосних: [a:], [i:], [u:], [e:], [o:] можна використовувати як подвійне написання відповідних українських літер: [aa], [ii], [uu], [ee], [oo], так і спеціальні позначки: [a:], [i:], [y:], [e:], [o:] чи [ā], [ī], [ū], [ē], [ō]. Остання, як на нашу думку, графічно більш виразно передає саме «подовження», а не «подвійну вимову» японських голосних, наприклад: [ā] – *ax, ой (виг.)*; [ī] – *чудовий, гарний*; [ē] – *так, як?*; [rīdā] – *лідер*, [ōсака] – *Осака*; [бьōін] – *лікарня*; [цūяку] – *перекладач (усний)*; [гарēдзі] – *гараж*.

Що ж стосується транскрибування подовжених японських приголосних [k:], [kʰ:], [s:], [sʰ:(shʰ:)], [t:(ch:)], [n:], [p:], [pʰ:], [m:], то в цьому випадку ми пропонуємо користуватися саме подвійним написанням відповідних українських літер, як це робиться для передачі на письмі подовжених українських приголосних відповідно до правил української орфографії, наприклад: [токкей-но] – *нільговий*; [кессьōсен] – *фінал (спорт.)*; [отто] – *чоловік*; [маннака] – *середина*; [скуппацу] – *від їзд*; [уммеі] – *доля, талан*.

Палаталізація японських приголосних звуків: [kʰ], [kʰ:], [gʰ], [sʰ(shʰ)], [sʰ:(shʰ:)], [nʰ], [hʰ], [pʰ], [pʰ:], [bʰ], [mʰ], [rʰ] може передаватися або написанням після них українських літер *я, ю*: [кі] – *дерево*; [ісікі] – *свідомість*; [хяку] – *сто*; [сюкусяку] – *масштаб*; [сюкō] – *рукопис*; [денрjō] – *струм (електр.)*; або м'якого знаку: [реккьо] – *перелік*; [сьōса] – *майор*; [бьōся] – *малювання*; [рьōрінін] – *кухар*; [сьō-гьō-но] – *торговельний*; [хіхьō] – *відгук, рецензія*.

За своєю вимовою японські приголосні [g] і [gʰ] дуже близькі до

українського задньоязикового дзвінкого [r], тому й позначати їх у практичній транскрипції японських слів необхідно відповідною літерою українського алфавіту: [генгоакуся] – *мовознавець*, [гьōгьō] – *рибальство*.

Приголосний звук [y] на початку складу (слова) перед [o] та [o:] слід передавати українською літерою *й*, оскільки його вимова в цьому випадку практично повністю збігається з вимовою аналогічного звука [й] в українській мові: [йокогіру] – *перетинати*; [ойогу] – *купатися*; або ж літерами *я* та *ю*, якщо [y] знаходиться у позиції перед голосними [a], [a:] та [u], [u:]: [яхарі] – *також*; [хяяку] – *швидко*; [jōяке] – *вечірня зоря*; [фую] – *зима*.

На кінці ж складів, що закінчуються редукованим голосним [i] (як і при транскрибуванні дифтонгів: [ai], [oi], [ui]), слід використовувати літеру *і* з відповідною позначкою (~) – *і*, оскільки в даній фонетичній позиції відбувається саме редукція японського голосного звука [i], а не вимова приголосного [y], хоча їх звучання в процесі швидкого мовлення майже збігається: [кірей-на] – *красивий*; [субарасіі] – *чудовий*; [реігаі] – *виняток*; [йоваі] – *кволий*; [осоі] – *пізній*; [варуі] – *поганий*.

До того ж, така транскрипція дозволяє більш чітко і послідовно відображувати морфологічну структуру японських слів, що пишуться ієрогліфами (кандзі), а отже, і запам'ятовувати читання (вимову) того чи іншого ієрогліфічного знака в складі конкретної лексеми, наприклад: [кеі-і] – *шаноба*; [йō-іку-суру] – *ростити*; [сю-йō-бу] – *суть, основа*; [ге-ка-і] – *хірург*. Це, в свою чергу, дуже важливо для вивчення японського ієрогліфічного письма, адже переважна більшість японських ієрогліфів має не один, а декілька варіантів їх читання.

Для позначення твердого приголосного [n] і роздільної (з невеликою паузою) вимови наступного звука (голосного чи [y]) можна використовувати апостроф або дефіс. У російській транскрипції японської лексики, розробленій Є.Д.Полівановим ще в 1917 р., для цього використовується твердий знак – *ъ*. Як на нашу думку, дефісне написання в цьому випадку має ту перевагу, що не лише розділяє суміжні звуки, але й наочно віддзеркалює морфемний склад японського слова, оскільки така вимова приголосного [n] зустрічається виключно на стику двох кореневих морфем: [дзен-ей] – *авангард*;

[кен-і] – авторитет; [хентōсен-ен] – ангіна; [тосьокан-ін] – бібліотекар; [кін-ю-но] – фінансовий; [дзіман-я] – хвалько.

Якщо в основу практичної транскрипції японських слів літерами українського алфавіту більш-менш послідовно закладати саме фонематичний, а не фонетичний принцип транскрибування японських звуків (як, до речі, це зроблено в новій, затвердженій у 1954 р. японським урядом транскрипції японської лексики латинськими літерами – «кунреїсікі-ромадзі»), то це дасть змогу уникати тих розбіжностей, що вже зустрічаються в деяких варіантах транскрипції літерами українського алфавіту вимови японських приголосних звуків: [s'(sh'')], [s':(sh':)], [z(j)], [t(ts)(ch)] та [t:(ch:)]. До наведеного раніше прикладу різного написання імені Кадзуо Накая додамо ще декілька. Так, у першому в історії українсько-японських мовних взаємин «Українсько-ніппонському словнику» Анатолія Діброви та Василя Одинця (Харбін, 1944. -266 с.; див. також статтю про цей словник: Хіно Такао, Бондаренко І. Перший українсько-японський словник//Мовознавство.-1994.-№2-3.-С.20-29) варіанти фонем [t(ts)(ch)] і [t:(ch:)] залежно від їх фонетичної позиції автори транскрибують українськими літерами т або ч: [таікьо] – відступ; [теттеі] – послідовність; [омочя] – іграшка; [чоо] – метелик; [чікаку-ні] – близько; [дзіччі-но] – практичний.

М.С.Федоришин, у свою чергу, пропонує в чотирьох останніх словах писати ц: [омоця]; [цьоо]; [цікаку-ні]; [дзіцці-но]. Але, якщо вимова японських звуків [t] (у позиції перед голосним [i]) та [t'] (в усіх фонетичних позиціях) дійсно наближається до вимови української африкати [ч], то український приголосний [ц'], як на нашу думку, значно більше відрізняється від японських звуків [t] та [t'], ніж відповідні українські глухі передньоязикові [т] і [т'], написання яких ми й обстоюємо в цих випадках: [омотя]; [т'б]; [тікаку-ні]; [дзітті-но].

Вияток ми пропонуємо робити лише для звукосполучень [t(ts)] + [u] і [h(f)] + [u], як це роблять англійський вчений Дж.Хепберн і Є.Д.Поліванов, чий практичний транскрипції, не зважаючи на всі їх недоліки, дотримуються певної «золотої середини» між фонематичним і фонетичним принципами транскрибування японських звуків: [цуіой] – сильний, [мацу] – сосна, [фуфу] – подружжя; [хіфу] – шкура. У цих фонетичних позиціях відповідні японські приголосні

[t(ts)] і [h(f)] майже за всіма своїми ознаками дійсно збігаються з українськими приголосними звуками [ц] та [ф] і транскрибування їх літерами т і х (цілком припустимо з позицій фонології), безперечно, призводило б до значного спотворення вимови тих японських слів, у складі яких зазначені звукосполучення зустрічаються. Але слід обов'язково підкреслити й те, що японські комп'ютерні програми автоматичного «перекладу» фонетичного запису тексту, набраного латинськими літерами, на ієрогліфічне письмо в обох випадках (як, до речі, і в попередніх – з приголосними [s'(sh'')], [z(j)], [t(ts)(ch)]) дозволяють друкувати будь-який із варіантів транскрипції.

Що ж стосується позиційних варіантів японських приголосних [s'(sh'')], [s':(sh':)], [z(j)], то їх, на наш погляд, варто завжди передавати на письмі літерами с (сь, ссь) і дз, оскільки український приголосний звук [с'] й африкат [дз] за своїми акустичними ознаками значно ближчі до вимови зазначених японських приголосних, ніж звуки [ш] і [з] з їх відповідними транскрипційними написаннями ш (шш) та з, які теж зустрічаються у деяких українських авторів. Тобто писати: [сікоку], а не [шікоку] – *Сікоку* (япон. острів); [дзассі], а не [зашші] – *журнал*, [кадзуо], а не [казуо] – *Кадзуо* (чол. ім'я).

Японський приголосний звук [w], який вимовляється лише в позиції перед голосним [a], для того, щоб відрізнити його від редукованого голосного [u], слід передавати літерою в. Хоча за своєю вимовою він ближчий саме до редукованого голосного [y], – схожий звук зустрічається в білоруській та польській мовах, – ніж до українського сонорного приголосного [в], що й дозволяє окремим фахівцям відносити його до «напівголосних» або дифтонгів: [вакару] – *розуміти*; [кава] – *ріка*.

Транскрипція решти японських приголосних звуків [k], [d], [n], [p], [b], [m], [r], як і дифтонгів [an], [en], [on], [in], [un] ніяких труднощів не викликає. Останні майже всіма існуючими практичними транскрипціями передаються відповідними буквосполученнями: ан, ен, он, ін, ун.

Однією з головних відмінних рис фонетичної системи японської мови є брак силового наголосу. Його роль виконує тональність звуків – підвищення або пониження тону під час вимови того чи іншого складу (або групи складів) у слові. При цьому дуже важливу дис-

тинктивну функцію мають довгота чи короткість вимови звуків (як голосних, так і приголосних). Як правило, наголос у практичних транскрипціях японських слів, окрім деяких навчальних ієрогліфічних словників, не фіксується, а тим, хто розпочинає вивчення японської мови, рекомендується промовляти всі японські слова без будь-якого наголосу чи тональності, одноманітно і рівномірно, звертаючи увагу лише на довготу та короткість звуків, що входять до їх складу. Робити виняток для української практичної транскрипції японських слів у цьому відношенні немає ніякого сенсу.

Редукцію японських голосних звуків, що, як правило, відбувається між глухими приголосними [k], [s], [t], [p], [h], а також після [s] на кінці деяких словоформ, ми пропонуємо позначати спеціальною позначкою (ˇ) над відповідними літерами: [ʃʉ̃ʑʉkʉsʲi] – *гарний, прекрасний*; [bɔ̃sʉtorʲia-dzʲin] – *австрієць*; [desʉ] – (нульова зв'язка), [-masʉ] – (дієсл. суфікс).

Зауважимо, що в японській мові редукції зазнають здебільшого голосні звуки [i] та [u]. Редукція голосних [a], [e], [o] зустрічається переважно в запозичених словах.

Щодо позиційно зумовлених фонетичних чергувань приголосних, то у практичній транскрипції японських слів, на нашу думку, треба обов'язково відзначати чергування звуків [n] та [m], яке відбувається лише всередині лексем на кінці деяких кореневих морфем. В японських словах, записаних хіраганою – одним з японських складових алфавітів, ці звуки завжди передаються літерою *ん*, але в позиції перед приголосними [m], [p] та [b] звук [n] чергується з [m]: [kemmeina] – *розсудливий*; [sampan] – *прогулянка*; [simbun] – *газета*.

Запропонована нами система практичної транскрипції японських слів літерами українського алфавіту за деякими винятками багато в чому збігається з відповідною практичною транскрипцією Є.Д.Поліванова, яка застосовується в сучасній російській японістиці. Але, враховуючи генетичну близькість української і російської мов, зокрема схожість їх фонематичних систем, як і те, що обидві мови користуються кирилицею, на інше й не варто було б очікувати. Прагнення деяких вітчизняних японістів будь-що запровадити в практику транскрипцію, яка б ґрунтувалась лише на принципах її максимальної відмінності від російської, окрім усмішки, нічого не викликає.

Більш того, подобається це комусь чи ні, але найближчим часом – поки в Україні не буде створена власна науково-теоретична і методична база вивчення японської мови – наші співвітчизники будуть активно користуватися плодами майже трьохсотлітнього російського японознавства, повністю відхрещуватися від якого вітчизняним фахівцям було б, принаймні, необачливо, адже біля його джерел часто знаходились українці або ж вихідці з України, як, наприклад, автор першого ієрогліфічного російсько-японського словника і перший в історії російсько-японських дипломатичних відносин консул Росії в Японії – Йосип Антонович Гошкевич (1814-1875) (Див. його «Русско-японский Словарь». - СПб., 1857.-465 с.).

Як додаток наводжу таблицю відповідності японського алфавіту Кана (ліворуч літери хірагани, праворуч - катакани) та запропонованої практичної транскрипції японських слів літерами українського алфавіту (див. стор. 86, 87, 88).

1. Борщевская М.Л., Самсонова Е.В. О влиянии лексических заимствований на фонологическую систему японского языка// Вопросы японского языка.-М.,1971.
2. Сыромятников Н.А. Система фонем японского языка//Уч. зап. Ин-та востоковедения АН СССР.-М.,1952.-Т.4.
3. Lehmann W.P., Faust L. A Grammar of formal written Japanese.- Cambridge (Mass.),1951.
4. Гордина М.В. О различных функциональных звуковых единицах языка//Исследования по фонологии.-М.,1966.
5. Shin nohongo-no kiso.-Tokyo,1996.-Т.1.
6. Uehara T., Kiose N.G. Fundamentals of Japanese.-Tenri University Press,1974.
7. Учебник японского языка (Курс для начинающих)Под ред. И.В.Головина.-М.,1997.

Японський алфавіт Кана

(Годзюон)

あ ア a	い イ i	う ウ u	え エ e	お オ o
か カ ka	き キ ki	く ク ku	け ケ ke	こ コ ko
さ サ sa	し シ si	す ス su	せ セ se	そ ソ so
た タ ta	ち チ ti	つ ツ tu	て テ te	と ト to
な ナ na	に ニ ni	ぬ ヌ nu	ね ネ ne	の ノ no
は ハ ha	ひ ヒ hi	ふ フ fu	へ ヘ he	ほ ホ ho
ま マ ma	み ミ mi	む ム mu	め メ me	も モ mo
や ヤ ya		ゆ ユ yu		よ ヨ yo
ら ラ ra	り リ ri	る ル ru	れ レ re	ろ ロ ro
わ ワ wa				を ヲ o
ん ャ n/m				

Додаткові таблиці Кани (1)

が ガ ga	ぎ キ gi	ぐ ク gu	げ ケ ge	ご コ go
ざ ザ za	じ シ ji	ず ス zu	ぜ セ ze	ぞ ソ zo
だ タ da	ぢ チ ji	づ ツ tu	で テ de	ど ト do
ば ハ ba	び ヒ bi	ぶ フ bu	べ ヘ be	ぼ ホ bo
ぱ ハ pa	ぴ ヒ pi	ぷ フ pu	ぺ ヘ pe	ぽ ホ po

きゃ ｷﾞゃ	きゅ ｷﾞゅ	きょ ｷﾞょ	ぎゃ ぎゃ	ぎゅ ぎゅ	ぎょ ぎょ
кя	кю	кьо	гя	гю	гьо
しゃ ｼﾞゃ	しゅ ｼﾞゅ	しょ ｼﾞょ	じゃ じゃ	じゅ じゅ	じょ じょ
ся	сю	сьо	дя	дю	дьо
ちゃ ちゃ	ちゅ ちゅ	ちょ ちょ	ぢゃ ぢゃ	ぢゅ ぢゅ	ぢょ ぢょ
тя	тю	тьо	дя	дю	дьо
にゃ にゃ	にゅ にゅ	にょ にょ	びゃ びゃ	びゅ びゅ	びょ びょ
ня	ню	ньо	бя	бю	бьо
ひゃ ひゃ	ひゅ ひゅ	ひょ ひょ	ぴゃ ぴゃ	ぴゅ ぴゅ	ぴょ ぴょ
хя	хю	хьо	пя	пю	пьо
みゃ みゃ	みゅ みゅ	みょ みょ	りゃ りゃ	りゅ りゅ	りょ りょ
мя	мю	мьо	ря	рю	рьо

Сучасні антропонімічні уподобання українців Одещини та реальне ім'янаречення протягом ХХ ст. (жіночі імена)

Антропонімісти приділяють все більше уваги вивченню реальної динаміки особових імен у часі. Протягом останніх десятиріч ця тема розробляється дуже активно. Регулярно виходять праці, в яких аналізується рух імен на матеріалі різних регіонів.

Таким чином досліджувався іменник Буковини (Л.В.Кракалія), Миколаївщини (Т.Д.Космакова), Одеси (Л.Л.Зайчикова, Л.А.Купцова), півдня України (О.Ю.Карпенко), Одеської області (О.Ю.Касім), Херсона (Р.В.Петрова), Ізмаїла (Д.О.Жмурко), Гуцульщини (С.П.Павелко), Білорусії (Н.В.Бірілло), Пензи (В.Д.Бондалетов), Свердловська (Т.А.Короткова), Горького (Т.І.Окорокова), Волгограда (Б.Г.Сирова), Москви (А.Я.Шайкевич) та ін.

Праці згаданих дослідників присвячені антропонімічній статистиці, на основі якої вивчаються як темпоральні зміни стану та структури антропонімічної системи, так і динаміка вжитку певних особових імен.

Сучасні дослідники багато уваги приділяють аналізу реально вживаних імен, які людина офіційно одержує по народженні. Але оскільки антропоніми – складний соціальний феномен, що «є така частина лексики..., яка тісно пов'язана з проблемами суспільства і зумовлена соціально-історичними та соціокультурними чинниками» [1:5], то це вимагає й інших підходів до їх вивчення. Я аналізую не реально вживані імена, а такі, що подобаються людям і суб'єктивно оцінюються як найкращі. Я оперую цифрами симпатій, а не ім'явжитків.

Матеріалами для дослідження слугували 5 000 анкет, зібраних студентами філологічного факультету ОДУ в 1993-1996 рр. під час проведення соціолінгвістичної практики. Кожен учасник практики зібрав від 50-ти інформантів дані про 10 імен, які йому подобаються найбільше. Вивчивши ці анкети, я нарахувала 654 жіночих імені (434 – офіційні найменування, решта – гіпокористики та деминутиви), що згадувалися 49055 разів. При аналізі враховувався вік інфор-